

|                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
|---------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Onderwerp</b><br>Instandhouding openbaar voortgezet en primair (speciaal) onderwijs 2018 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| Nummer                                                                                      | 2018/199342                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| Portefeuillehouder                                                                          | Snoek, M.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| Programma/beleidsveld                                                                       | 1.1 Onderwijs en sport                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| Afdeling                                                                                    | JOS                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
| Auteur                                                                                      | Out-Schipper, I.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| Telefoonnummer                                                                              | 023-5113486                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| Email                                                                                       | i.out@haarlem.nl                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| Kernboodschap                                                                               | Stichting Dunamare Onderwijsgroep heeft de revisiebegroting 2017-2018, de begroting 2018 en de meerjarenraming 2018-2019 en 2019-2020 ter kennisname ingediend. De gemeenteraad is als extern toezichthouder van het openbaar voortgezet onderwijs bevoegd conform de Wet op Voortgezet Onderwijs om, op grond van de begroting 2017/2018, de begroting 2018 en de meerjarenraming 2018-2019 en 2019/2020, vast te stellen dat de Stichting voldoende voorwaarden biedt om openbaar voortgezet en primair (speciaal) onderwijs in 2018 in Haarlem te realiseren. |
| Behandelvoorstel voor commissie                                                             | De commissie Samenleving wordt verzocht advies te geven aan de raad over het voorstel van het college in paragraaf 2 en over de wijze van agendering van het raadsstuk in de raadsvergadering.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| Relevante eerdere besluiten                                                                 | <ul style="list-style-type: none"> <li>- Realisatie instandhouding openbaar voortgezet onderwijs 2016 op basis van het jaarverslag 2016 (<a href="#">2017/441020</a>) zoals tijdens de gemeenteraadsvergadering van 21 december 2017 is vastgesteld.</li> <li>- Instandhouding openbaar voortgezet onderwijs 2017 op basis van de begrotingen 2016-2017, 2017 en de meerjarenraming 2017/2018 – 2019/2019 (<a href="#">2017/220181</a>), zoals tijdens de gemeenteraadsvergadering van 20 juli 2017 is vastgesteld.</li> </ul>                                   |
| Besluit College d.d. 8 mei 2018                                                             | <p>1. Het college stelt het voorstel aan de raad vast.</p> <p>de secretaris, <span style="float: right;">de burgemeester,</span></p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |

|                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
|------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>Besluit Raad<br/>d.d. ....<br/>(wordt ingevuld door de griffie)</p> | <p>De raad der gemeente Haarlem,</p> <p>Gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders,</p> <p>Besluit:</p> <p>1. Vast te stellen dat, op grond van de revisiebegroting 2017/2018, de begroting 2018 en de meerjarenraming 2018/2019-2010/2020 van Stichting Dunamare Onderwijsgroep, deze Stichting voldoende voorwaarden biedt om openbaar voortgezet en primair (speciaal) onderwijs in 2018 te realiseren.</p> <p>de griffier, <span style="float: right;">de voorzitter,</span></p> |
|------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

### 1. Inleiding

Conform de Wet op Voortgezet Onderwijs inzake de instandhouding van het openbaar onderwijs en de statuten van Stichting Dunamare Onderwijsgroep is de gemeenteraad bevoegd vast te stellen dat deze Stichting voldoende voorwaarden biedt om de instandhouding van het openbaar voortgezet en primair (speciaal) openbaar onderwijs in Haarlem in 2018 te realiseren. Deze vaststelling geschiedt op grond van de revisiebegroting 2017-2018, de begroting 2018 en de meerjarenraming 2018/2019 en 2019/2020 van Stichting Onderwijsgroep Dunamare. Deze (meerjaren)begrotingen zijn ter kennisname ingediend (kenmerk 2018/199420).

Stichting Dunamare Onderwijsgroep, een samenwerkingsverband als bedoeld in artikel 53c van de Wet op Voortgezet Onderwijs, heeft zes openbare scholen in Haarlem, te weten: Coornhert Lyceum, Daaf Gelukschool, Prof. dr. Gunningschool voortgezet speciaal onderwijs en speciaal primair onderwijs, Praktijkschool Oost ter Hout, Paulus Mavo en de Schoter Scholengemeenschap.

### 2. Voorstel aan de raad

Het college stelt de raad voor:

1. Vast te stellen dat, op grond van de revisiebegroting 2017/2018, de begroting 2018 en de meerjarenraming 2018/2019-2010/2020 van Stichting Dunamare Onderwijsgroep, deze Stichting voldoende voorwaarden biedt om openbaar voortgezet en primair (speciaal) onderwijs in 2018 te realiseren.

### 3. Beoogd resultaat

Het in standhouden van voldoende openbaar voortgezet en primair (speciaal) onderwijs in Haarlem.

#### **4. Argumenten**

##### *4.1 Ontwikkelkansen voor jongeren worden in het onderwijs gerealiseerd.*

De instandhouding van het openbaar voortgezet en primair (speciaal)onderwijs past binnen programma 1 “Maatschappelijke participatie” van de programmabegroting. In beleidsveld 1.1 “Onderwijs en Sport” is de volgende doelstelling verwoord: “meer kansen voor de jeugd om een goede schoolloopbaan te hebben, vanaf voorschoolse periode tot en met voortgezet onderwijs”. Dunamare draagt hieraan bij met het openbaar voortgezet en primair (speciaal) onderwijs.

##### *4.2 Uitvoeren van openbaar voortgezet en primair (speciaal) onderwijs vindt verantwoord plaats.*

Dunamare Onderwijsgroep verzorgt openbaar voortgezet en primair (speciaal) onderwijs in Haarlem. In totaal volgen 13.805 leerlingen (teldatum 1 oktober 2017) nu onderwijs op scholen van Dunamare. In Haarlem volgen 4.221 leerlingen (teldatum 1 oktober 2017) openbaar voortgezet en primair (speciaal) onderwijs op de zes scholen van Dunamare.

Dunamare heeft een verantwoordingscyclus met betrekking tot de jaarstukken, die gelijk loopt met het schooljaar om schooldirecteuren en medezeggenschapsorganen inzicht te geven in de exploitatie en meerjarenraming in relatie tot onderwijskwaliteit.

Op verzoek van gemeente Haarlem heeft Dunamare ook een begroting 2018 op basis van het kalenderjaar gemaakt om de planning- en controlecyclus die met alle schoolbesturen voor openbaar onderwijs in Haarlem is afgesproken, te volgen. Op deze manier kan de gemeenteraad haar externe toezichthoudende rol met betrekking tot alle schoolbesturen voor het openbaar onderwijs op een uniforme wijze uitoefenen. De kalenderjaarbegroting 2018 is door Dunamare op hoofdlijnen opgesteld en in de oplegnotitie opgenomen. De huidige begroting voor het schooljaar 2017-2018 is een revisiebegroting op de eerder in het voorjaar van 2017 opgestelde begroting.

In het bestuurlijk gesprek is gevraagd naar de wezenskenmerken van openbaar onderwijs. Deze kenmerken zijn opgenomen in de statuten van Dunamare (zie bijlage e).

Over de revisiebegroting 2017/2018, begroting 2018 en de meerjarenraming 2018/2019 en 2019/2020 heeft een bestuurlijk gesprek tussen de wethouder Onderwijs en de bestuurder van Dunamare Onderwijs Groep in maart 2018 plaats gevonden, waarbij de volgende onderwerpen aan de orde zijn geweest:

- Een realistische en transparante revisiebegroting 2017/2018 en de begroting 2018 in verband met voldoende voorwaarden voor realisatie van openbaar voortgezet en primair (speciaal) onderwijs
- De meerjarenraming 2018/2019 – 2019/2020 in relatie tot de continuïteit van het openbaar voortgezet en primair (speciaal) onderwijs
- Ontwikkelingen op rijksniveau en in Haarlem, waaronder de samenwerking tussen scholen van Dunamare in stadsdeel Noord en het onderzoeken van de mogelijkheid om een Junior College met het basisonderwijs te realiseren.
- De risico's met betrekking tot krimp van de totale leerlingenaantallen in relatie tot de Haarlemse scholen, de risico's met betrekking tot de personele lasten, leerlingendaling en de opgaaf als werkgever voor het voorkomen van het lerarentekort in relatie tot pensionering van huidig personeel
- De risico's met betrekking tot verschuiving van voorbereidend middelbaar beroepsonderwijs naar algemeen vormend onderwijs en het personeelsbeleid

- Wezenskenmerken openbaar onderwijs
- De investeringen met betrekking tot duurzaamheid

Naar aanleiding van deze bespreking is geconstateerd dat Stichting Dunamare Onderwijsgroep op verantwoorde wijze haar werkzaamheden verricht.

#### *4.3 De begrotingen 2017/2018 en 2018 en de meerjarenraming 2018/2019 en 2019/2020 van Dunamare zijn realistisch opgesteld.*

De revisie- en kalenderjaarbegrotingen en de meerjarenraming 2018/2019 en 2019/2020 van Dunamare zijn realistisch en transparant opgesteld. De begroting voor het kalenderjaar 2018 is gebaseerd op zeven maanden van de begroting 2017-2018 en vijf maanden van de meerjarenbegroting 2018-2019.

De (meerjaren)raming bestaat uit een optelsom van alle schoolbegrotingen en de begroting van het bestuurs- en servicebureau. De revisiebegroting 2017-2018 en de meerjarenraming 2018/2019 – 2019/2020 zijn uitgebreid toegelicht. Zo wordt ingegaan op de uitgangspunten die gehanteerd zijn bij de totstandkoming van de baten en de lasten.

Er wordt rekening gehouden met verwachte ontwikkelingen op rijksniveau met betrekking tot materiële en personele lasten. Bij de raming van personele lasten is de realisatie opgenomen van de functiemix, hetgeen betekent dat docenten in een hogere schaal ingeschaald worden. Ook de baten en lasten met betrekking tot de BAPO (Bevordering Arbeidsparticipatie Ouderen) in het kader van het levensfasebewust personeelsbeleid en de vervanging van met pensioen gaande docenten en aanstellen van personeel in dezelfde schaal met een lagere trede, zijn in de begroting verwerkt.

#### *Dunamare is financieel een gezonde organisatie*

Het exploitatieresultaat voor het schooljaar 2017/2018 is € 449.000 nadelig. Ten opzichte van de oorspronkelijke begroting 2017/2018 is sprake van een negatieve afwijking van € 474.000. Dit resultaat wordt vooral veroorzaakt door de keuze van het schoolbestuur om scholen met een groeiend aantal leerlingen direct bij de start van het schooljaar via het exploitatieresultaat te compenseren voor de hiermee gepaard gaande hogere lasten en niet pas vanaf 1 januari van het lopende schooljaar. Immers de rijksoverheid financiert de kosten, die gepaard gaan met een hoger aantal leerlingen, pas vanaf 1 januari 2018.

Alle scholen reserveren binnen de eigen exploitatie 1% van de reguliere inkomsten uit de rijksbijdrage ter dekking van de tijdelijke tekorten bij andere scholen. Bij de Schoter scholengemeenschap is er door de groei van het aantal leerlingen sprake van een voordelig resultaat van € 81.000. Per ingang van het huidige schooljaar verzorgt het Schoter ook tweetalig onderwijs havo en in het schooljaar 2018-2019 zal ook tweetalig onderwijs vmbo-t gegeven worden.

Uit de begrotingen en meerjarenraming blijkt dat de solvabiliteit, liquiditeit en rentabiliteit goed zijn. Er is bij de liquiditeit sprake van een verlaging ten opzichte van voorgaande jaren, doordat er ca. 11,0 miljoen is geïnvesteerd, inclusief groot onderhoud en duurzaamheidsmaatregelen. De duurzaamheidsmaatregelen betreffen het installeren van zonnepanelen om het energiegebruik op scholen te verlagen.

Vanaf 2018 en de hierop volgende schooljaren 2018/2019 en 2019/2020 wordt een voordelig resultaat van € 543.00 in 2018, € 1,931 miljoen in 2018/2019 en € 510.000 in 2019/2020 verwacht.

Dunamare beschikt over voldoende eigen reserves om een eventueel tekort incidenteel te kunnen opvangen. Het verwachte nadelig resultaat over het schooljaar 2017/2018 à € 449.000

wordt dan ook ten laste van de eigen reserves gebracht. Het eigen vermogen bedraagt per ultimo schooljaar 2017/2018 circa € 25 miljoen. Ten gevolge van de geraamde voordelige resultaten in volgende jaren bedraagt het eigen vermogen ca. € 27,4 miljoen per ultimo schooljaar 2019/2020.

*Kansen en risico's zijn goed in kaart gebracht.*

In de paragraaf risico-analyse wordt stilgestaan bij de planning en control-cyclus. Dunamare heeft de planning- en controlcyclus verder geprofessionaliseerd, zoals de inrichting van de financiële en administratieve organisatie. Deze cyclus is op verzoek van scholen op schooljaarbasis ingericht, zodat zij de exploitatie en formatie kunnen afstemmen op het verwachte leerlingenaantal. Scholen hebben hierdoor ook de mogelijkheid om tussen personele en materiële uitgaven te schuiven.

Het totale leerlingenaantal op scholen van Dunamare stijgt op korte termijn licht. Hierna wordt een daling verwacht. Door deze verwachte daling zal de formatie van de totale organisatie van Dunamare op termijn afnemen. Dit heeft vooralsnog geen negatieve gevolgen voor de scholen in Haarlem. Door een evenwichtige verdeling tussen personeel in vaste en tijdelijke dienst wordt dit risico beheerst.

Dunamare neemt sinds enkele jaren een verschuiving van voorbereidend middelbaar beroepsonderwijs (VMBO) naar algemeen vormend onderwijs (AVO) waar. Zij heeft in verhouding met de andere schoolbesturen meer VMBO-scholen en minder scholen met AVO-onderwijs. In de meerjarenramingen zijn de financiële gevolgen hiervan inzichtelijk. Het vraagstuk met betrekking tot de totaal beschikbare onderwijshuisvestingscapaciteit VO in relatie tot het gebruik van deze capaciteit door het beroepsgerichte vmbo is in het Strategisch Huisvestingsplan Onderwijs 2018-2022 verwoord. Dit onderwerp is in de gezamenlijke huisvestingsagenda van gemeenten en schoolbesturen Voortgezet Onderwijs (VO) als besprekingspunt opgenomen. Ook buigen de schoolbesturen VO zich gezamenlijk over de toekomstige infrastructuur van onderwijsvoorzieningen VO in het kader van het nieuwe door het VO-onderwijs op te stellen Regionaal Plan Onderwijsvoorzieningen.

Hiernaast werkt Dunamare samen met haar scholen in stadsdeel Noord aan een intensievere vorm van samenwerking om het onderwijsaanbod en de onderwijskwaliteit in dit stadsdeel te versterken. Ook geeft Dunamare aan dat zij samen met het basisonderwijs de mogelijkheid onderzoekt om een Junior College te realiseren.

Een ander risico is het voornemen van de Rijksoverheid om het bekostigingsstelsel te vereenvoudigen. Dunamare geeft aan dat deze verandering vooral voor het techniek en nautisch onderwijs gevolgen in de financiering kan hebben. Het kabinet heeft inmiddels 100 miljoen voor het technisch VMBO uitgetrokken. Ten tijde van het opstellen van de begroting was de exacte inhoud van deze nieuwe systematiek nog niet door de rijksoverheid bekend gemaakt. De voorliggende begroting en meerjarenraming zijn dan ook op de huidige systematiek gebaseerd. Dunamare participeert in verschillende overlegorganen zoals de VO-raad om mogelijke risico's hiervoor te beperken.

Tot slot wordt ook de pensionering van huidig personeel als mogelijk risico genoemd, daar waar het de werving van docenten voor tekortvakken en zorg- en speciaal onderwijs betreft. Dunamare heeft inmiddels een aantal maatregelen genomen om startende docenten te behouden ter vervanging van pensioengerechtigd personeel door hen in de gelegenheid te stellen om via de Dunamare Academy zich verder te ontwikkelen.

Op grond van de revisiebegroting 2017/2018, de begroting 2018 en de meerjarenraming 2018/2019-2019/2020 wordt vastgesteld dat Dunamare een financieel gezonde organisatie is, met voldoende reserves om eventuele risico's te kunnen opvangen.

## **5. Risico's en kanttekeningen**

Geen.

## **6. Uitvoering**

Stichting Dunamare Onderwijsgroep verzorgt het openbaar voortgezet en primair (speciaal) onderwijs.

## **7. Bijlagen**

- Bijlage A: Oplegnotitie bij de revisiebegroting 2017-2018, de begroting 2018 en de meerjarenbegroting 2018/2019 en 2019/2020 Stichting Dunamare Onderwijsgroep
- Bijlage B: Toelichting begroting 2017-2018 en meerjarenraming 2018-2019 en 2019-2020 Dunamare Onderwijsgroep
- Bijlage C: Overzicht personele kosten in euro's
- Bijlage D: Wezenskenmerken, artikel 4 van de Statuten Dunamare Onderwijsgroep